YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

10 päivänä huhtikuuta 2008 *

Asiassa C-442/06,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 26.10.2006,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään D. Recchia ja M. Konstantinidis, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Italian tasavalta, asiamiehenään I. M. Braguglia, jota avustaa avvocato dello Stato G. Fiengo, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit L. Bay Larsen, K. Schiemann, J. Makarczyk ja C. Toader (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Italian tasavalta ei ole noudattanut kaatopaikoista 26.4.1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY (EYVL L 182, s. 1) 2–14 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut ja pysyttänyt voimassa 13.1.2003 annetun asetuksen (decreto legislativo) nro 36 (GURI nro 40, Supplemento ordinario, 12.3.2003),

sellaisena kuin se on muutettuna 30.9.2005 annetulla asetuksella nro 203 (GURI nro 230, 3.10.2005, s. 4; jäljempänä asetus nro 36/2003), jolla kyseisen direktiivin säännökset saatetaan osaksi kansallista oikeutta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

2 Direktiivin 1999/31 1 artiklan mukaan tämän direktiivin tarkoituksena on säätää toimenpiteistä, menettelyistä ja ohjauksesta kaatopaikoilla tapahtuvan jätteiden sijoittamisen haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi niin pitkälle kuin mahdollista.

3 Direktiivin 2 artiklassa on luettelo määritelmistä, joihin tässä direktiivissä viitataan. Artiklassa mainitaan erityisesti jätteiden ja kaatopaikkojen käsitteet, ja kaatopaikoilla tarkoitetaan jätteiden käsittelypaikkoja, joissa jätettä sijoitetaan maan päälle tai maahan. Direktiivin 1999/31 3 artiklassa määritellään tämän direktiivin soveltamisala toteamalla, että direktiivi koskee lähtökohtaisesti kaikkia sen 2 artiklassa tarkoitettuja kaatopaikkoja.

4 Direktiivin 1999/31 4 ja 6 artiklassa kaatopaikat jaetaan kolmeen luokkaan eli vaarallisen jätteen kaatopaikkoihin, tavanomaisen jätteen kaatopaikkoihin ja pysyvän jätteen kaatopaikkoihin, ja niissä ilmoitetaan, mitkä jätteet kelpaavat näihin kolmeen kaatopaikkaluokkaan.

5 Kaatopaikalle soveltumattoman jätteen ja esikäsittelyn osalta direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”jäsenvaltioiden on laadittava kansallinen strategia kaatopaikoille sijoitettavan biohajoavan jätteen määrän vähentämiseksi viimeistään kahden vuoden kuluttua [kyseisen direktiivin täytäntöönpanolle] säädetystä päivästä ja ilmoitettava komissiolle tästä strategiasta”, ja 5 artiklan 2 kohdassa säädetään jätteen määrän vähentämisen määräajoista.

6 Direktiivin 1999/31 10 artiklassa on säännöt kaatopaikkakustannuksista. Direktiivin 11 artiklassa ja liitteessä II on säännöt jätteiden vastaanottoa kaatopaikoille koskevista menettelyistä, direktiivin 12 artiklassa ja liitteessä III on säännöt kaatopaikkatoiminnan valvonnasta ja tarkkailusta, ja saman direktiivin 13 artikla koskee käytöstäpoistamis- ja jälkihoitomenettelyä.

7 Direktiivin 1999/31 7–9 artiklassa säädetään uusille kaatopaikoille myönnettävää lupaa koskevasta menettelystä. Direktiivissä säädetään myös käytössä olevia kaatopaikkoja koskevista erityistoimenpiteistä. Tämän osalta direktiivin 14 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteet varmistaakseen, että kaatopaikat, joille on myönnetty lupa tai jotka ovat jo käytössä, kun tämä direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, eivät voi jatkaa toimintaansa, ellei jäljempänä esitettyjä toimia saateta loppuun mahdollisimman pian ja viimeistään kahdeksan vuoden kuluessa 18 artiklan 1 kohdassa säädetystä päivästä:

a) kaatopaikan pitäjän on 18 artiklan 1 kohdassa säädetystä päivästä vuoden kuluessa valmisteltava ja esitettävä toimivaltaisen viranomaisen hyväksyttäväksi

kaatopaikan kunnostussuunnitelma, joka sisältää 8 artiklassa luetellut kohdat ja kaatopaikan pitäjän tarpeellisina pitämät korjaavat toimenpiteet tämän direktiivin vaatimusten täyttämiseksi, lukuun ottamatta liitteessä I olevan 1 kohdan vaatimuksia;

b) kunnostussuunnitelman esittämisen jälkeen toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä lopullinen päätös siitä, voidaanko toimintaa jatkaa mainitun kunnostussuunnitelman ja tämän direktiivin mukaisesti. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sulkeakseen 7 artiklan g alakohdan ja 13 artiklan mukaisesti mahdollisimman pian ne kaatopaikat, joille ei ole myönnetty lupaa jatkaa toimintaansa 8 artiklan mukaisesti;

c) hyväksytyn kaatopaikan kunnostussuunnitelman perusteella toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä tarvittavat työt ja määrättävä siirtymäkaudesta suunnitelman toteuttamiseksi. Kaikkien käytössä olevien kaatopaikkojen on oltava tämän direktiivin vaatimusten mukaisia, lukuun ottamatta liitteessä I olevan 1 kohdan vaatimuksia, kahdeksan vuoden kuluessa 18 artiklan 1 kohdassa säädetystä päivästä;

d) i) tämän direktiivin 4, 5, 11 artiklaa ja liitettä II on sovellettava vaarallisten jätteiden kaatopaikkoihin vuoden kuluessa 18 artiklan 1 kohdassa säädetystä päivästä;

ii) tämän direktiivin 6 artiklaa on sovellettava vaarallisten jätteiden kaatopaikkoihin kolmen vuoden kuluessa 18 artiklan 1 kohdassa säädetystä päivästä.”

8 Direktiivin 1999/31 18 artiklassa säädetään määräajasta direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään kaksi vuotta sen voimaantulosta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

_ _”

9 Direktiivi tuli voimaan 16.7.1999. Sen 18 artiklassa sen täytäntöönpanolle säädetty määräaika päättyi 16.7.2001.

10 Euroopan unionin neuvosto teki 19.12.2002 päätöksen 2003/33/EY direktiivin 1999/31 16 artiklan ja liitteen II mukaisista perusteista ja menettelyistä jätteen hyväksymiseksi kaatopaikoille (EYVL 2003, L 11, s. 27).

Kansallinen säännöstö

11 Asetuksella nro 36/2003 saatetaan osaksi Italian oikeutta kaikki direktiivin 1999/31 säännökset.

12 Asetuksen 5 §:ssä säädetään erityisesti, että alueiden on laadittava ja hyväksyttävä vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta ohjelma, jolla vähennetään kaatopaikoilla olevien biohajoavien jätteiden määrää. Siinä säädetään myös määräajoista, joita on noudatettava näiden jätteiden määrän asteittaiseksi vähentämiseksi kaatopaikoilla. Asetuksen nro 36/2003 6 §:ssä pannaan täytäntöön direktiivin 1999/31 säännös kaatopaikoille soveltumattomista jätteistä, ja sen 11 §:ssä puolestaan on menettelysäännöt jätteiden vastaanotosta kaatopaikoille.

13 Asetuksen 17 §:ssä, jonka otsikkona on ”Siirtymä- ja loppusäännökset” ja joka koskee käytössä olevien kaatopaikkojen sääntelyä, säädetään seuraavaa:

”1. Kaatopaikoille, joille jo on myönnetty lupa, kun tämä asetus tulee voimaan, voidaan edelleen 31.12.2006 saakka ottaa vastaan jätteet, joiden osalta näille kaatopaikoille on myönnetty lupa.

2. Mikäli noudatetaan niitä hyväksyttävyyden edellytyksiä ja rajoituksia, joista säädetään 27.7.1984 tehdyssä ministeriöiden välisen komitean päätöksessä, joka on julkaistu [GURI:ssa] nro 253, Supplemento ordinario, 13.9.1984, – – käsittely uusilla kaatopaikoilla on sallittua 31.12.2006 saakka seuraavien jätteiden osalta:

a) pysyvien jätteiden kaatopaikoilla jätteet, jotka on aikaisemmin lähetetty toisen luokan, A-tyypin, kaatopaikoille

b) tavanomaisten jätteiden kaatopaikoilla jätteet, jotka on aikaisemmin lähetetty ensimmäisen ja toisen luokan, B-tyypin, kaatopaikoille

c) vaarallisten jätteiden kaatopaikoilla jätteet, jotka on aikaisemmin lähetetty toisen luokan, C-tyypin, ja kolmannen luokan kaatopaikoille.

3. Kuuden kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulopäivästä 1 momentissa tarkoitetun luvan haltija tai tämän valtuuttamana kaatopaikan pitäjä esittää toimivaltaiselle viranomaiselle kaatopaikan kunnostussuunnitelman tässä asetuksessa tarkoitettujen perusteiden mukaan, mukaan lukien 14 §:ssä tarkoitetut rahoitustakeet.

4. Toimivaltainen viranomainen hyväksyy perustellulla toimella 3 momentissa tarkoitetun suunnitelman, myöntää luvan kaatopaikan toiminnan jatkamiseen ja määrää sen vaatimusten mukaiseksi saattamista koskevista töistä, niiden toteuttamistavasta ja niiden loppuun saattamisen määräajasta, jonka on joka tapauksessa päätyttävä viimeistään 16.7.2009. – –

5. Mikäli 3 momentissa tarkoitettu suunnitelma hylätään, toimivaltainen viranomainen ilmoittaa kaatopaikan sulkemisen toteuttamistavasta ja määräajoista 12 §:n 1 momentin c kohdan mukaisesti.

– –”

14 Ministeriöiden välisen komitean 27.7.1984 tekemässä päätöksessä, johon asetuksen nro 36/2003 17 §:n 2 momentissa viitataan, säädetään kaatopaikkojen määrittelystä kolmeen luokkaan. Toisen luokan, C-tyypin, kaatopaikat ja kolmannen luokan kaatopaikat, joihin kyseisen 17 §:n 2 momentin c kohdassa viitataan, ovat kaatopaikkoja, jotka on tarkoitettu ottamaan vastaan myrkyllisiä ja vaarallisia jätteitä (kyseisen päätöksen 4.2.3.3 ja 4.2.4 kohta).

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

15 Saatuaan kantelun, jonka mukaan asetuksella nro 36/2003 pannaan direktiivi 1999/31 virheellisesti täytäntöön, komissio lähetti Italian tasavallalle 17.10.2003 virallisen huomautuksen, jossa se katsoi, että asetus ei ole direktiivin 2, 5, 6, 10, 13 ja 14 artiklan mukainen. Komissio korosti virallisen huomautuksen johdanto-osassa, että tässä huomautuksessa olleet toteamukset eivät vaikuttaneet siihen, että Italian viranomaisille saatettaisiin esittää myöhemmin lisäkysymyksiä.

16 Italian tasavalta vastasi viralliseen huomautukseen kahdella erillisellä kirjelmällä, joista ensimmäinen oli päivätty 12.12.2003 ja toinen 28.1.2004.

17 Komissio osoitti 9.7.2004 kyseiselle jäsenvaltiolle täydentävän virallisen huomautuksen, jossa se epäili paitsi ensimmäisessä virallisessa huomautuksessa mainittujen direktiivin 1999/31 artiklojen täytäntöönpanon myös saman direktiivin 3, 4, 7–9, 11 ja 12 artiklan täytäntöönpanon oikeellisuutta. Lisäksi se kehotti Italian tasavaltaa toimittamaan tietoja niiden kaatopaikkojen tarkasta lukumäärästä, joihin ei voitu

soveltaa kyseisen direktiivin uusia kaatopaikkoja koskevia säännöksiä, sekä esittämään huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa täydentävän virallisen huomautuksen vastaanotosta.

18 Komissio ei ollut tyytyväinen Italian tasavallan toimittamiin selvityksiin ja osoitti siksi tälle 19.12.2005 perustellun lausunnon. Tässä lausunnossa se peruutti tietyt ensimmäisessä virallisessa huomautuksessa esittämänsä perusteet ja pysytti ne perusteet, joiden mukaan käytössä olevia kaatopaikkoja koskevat kansalliset säännökset eivät ole direktiivin 1999/31 mukaiset. Se myös määräsi Italian tasavallan antamaan tarvittavat säännökset perustellun lausunnon noudattamiseksi kahden kuukauden kuluessa tämän lausunnon vastaanotosta.

19 Koska komissio ei ollut vakuuttunut argumenteista, joilla Italian tasavalta oli 28.2.2006 päivätyssä kirjelmässään vastannut perusteltuun lausuntoon, se nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Kanne

Oikeudenkäyntiväite, jonka mukaan oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely oli sääntöjenvastainen

20 Italian tasavalta vetoaa oikeudenkäyntiä edeltäneeseen menettelyyn vaikuttaneeseen virheeseen, josta sen mukaan seuraa, että komission kanne on jätettävä tutkimatta. Se toteaa, että tämä toimielin muutti perusteita, joihin se vetoaa. Kun komissio nimittäin oli ensimmäisessä virallisessa huomautuksessa katsonut käytössä olevien

kaatopaikkojen sääntelyn osalta, että asetus nro 36/2003 ei ole direktiivin 1999/31 14 artiklan mukainen, se väitti täydentävässä virallisessa huomautuksessa, että saman direktiivin 2–14 artiklaa oli rikottu. Kyseinen jäsenvaltio korostaa myös sitä, että komissio oli sisällyttänyt jo ensimmäiseen viralliseen huomautukseen maininnan, jonka mukaan myöhemmin saattaisi ilmetä ”uusia epäilyksiä” kansallisen lainsäädännön, jolla direktiivi 1999/31 pannaan täytäntöön, yhdenmukaisuudesta tämän direktiivin kanssa. Italian tasavalta toteaa, että tällaisen maininnan lisääminen antaa komissiolle mahdollisuuden muuttaa perusteita, joihin se vetoaa jäsenvaltiota vastaan, vaatimustensa mukaan ja joutumatta aloittamaan uutta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa menettelyä. Lisäksi sillä, että täydentävä virallinen huomautus ulotetaan koskemaan uusia perusteita, lyödään laimin EY 10 artiklassa tarkoitettua lojaalin yhteistyön velvollisuutta.

21 Komissio kiistää tällaisen laiminlyönnin, koska Italian tasavallalle lähetetyn täydentävän virallisen huomautuksen tarkoituksena oli esittää uusia perusteita tai muuttaa niitä perusteita, joihin jo oli vedottu. Komissio toteaa, että virallisessa huomautuksessa esitetyn täsmentämiseksi ja kansallisten viranomaisten vastausta koskevan analyysin täydentämiseksi komissio osoittaa kyseessä olevalle jäsenvaltiolle perustellun lausunnon. Perusteiden, joihin on vedottu, laajentamiseksi sitä vastoin komissio lähettää EY 226 artiklan mukaisesti kyseiselle valtiolle täydentävän virallisen huomautuksen, josta sillä on mahdollisuus esittää argumenttinsa.

22 Tämän osalta on palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn säännönmukaisuus on EY:n perustamissopimuksessa tarkoitettu olennainen takuu sekä kysymyksessä olevan jäsenvaltion oikeuksien suojelemiseksi että myös sen takaamiseksi, että mahdollisessa riita-asian oikeudenkäynnissä käsiteltävä asia on selkeästi määritelty. Tästä tarkoituksesta johtuu, että virallisella huomautuksella pyritään yhtäältä rajaamaan oikeusriidan kohde ja antamaan jäsenvaltiolle, jota kehotetaan esittämään huomautuksensa, tarvittavat tiedot puolustuksensa valmistelemiseksi sekä toisaalta antamaan tälle tilaisuus noudattaa yhteisön oikeutta, ennen kuin asia saatetaan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi (asia C-1/00, komissio v. Ranska, tuomio 13.12.2001, Kok. 2001, s. I-9989, 54 kohta ja asia C-476/98, komissio v. Saksa, tuomio 5.11.2002, Kok. 2002, s. I-9855, 46 ja 47 kohta).

23 Komissio lähetti Italian tasavallalle täydentävän virallisen huomautuksen ja asetti tälle jäsenvaltiolle uuden määräajan huomautustensa esittämiseksi, ennen kuin se osoitti sille perustellun lausunnon, joka perustui samoihin perusteisiin kuin ne perusteet, jotka sisältyivät täydentävään viralliseen huomautukseen. Komissio ei näin ollen loukannut puolustautumisoikeuksia, koska Italian tasavallalle annettiin tilaisuus valmistella puolustuksensa ennen perustellun lausunnon vastaanottoa.

24 Italian tasavallan esittämä oikeudenkäyntiväite on siis hylättävä.

Ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan direktiivin 1999/31 2–14 artiklaa on rikottu, koska tämä direktiivi on pantu myöhässä täytäntöön

Asianosaisten lausumat

25 Komissio väittää, että koska direktiivi 1999/31 pantiin täytäntöön myöhässä eli vasta 27.3.2003, kun asetus nro 36/2003 tuli voimaan, vaikka se olisi pitänyt panna täytäntöön ennen 16.7.2001, kaatopaikkoihin, joille myönnettiin lupa 16.7.2001–27.3.2003, sovellettiin Italian oikeudessa sääntelyä, joka koski vain käytössä olevia kaatopaikkoja, eikä sitä ankarampaa sääntelyä, joka koskee uusia kaatopaikkoja. Komission mukaan Italian tasavalta siis rikkoi kyseisten kaatopaikkojen osalta direktiivin 2–14 artiklaa sikäli kuin näitä artikloja ei sovellettu kaikkiin kyseisiin kaatopaikkoihin, jotka olisi päinvastoin pitänyt katsoa uusiksi kaatopaikoiksi. Italian viranomaiset

siis tarkoituksellisesti päättivät rikkoa kyseisiä yhteisön säännöksiä, sillä vaikka ne panivatkin direktiivin täytäntöön myöhässä, ne olisivat voineet ja niiden olisi pitänyt soveltaa kyseisiin kaatopaikkoihin sääntelyä, jota direktiivin mukaan sovelletaan uusiin kaatopaikkoihin.

26 Komissio lisää, että sillä seikalla, johon Italian tasavalta vetosi hallintomenettelyssä ja jonka mukaan se piti parempana odottaa yksipuolisesti päätöksen 2003/33 tekemistä, ei voida perustella myöhästymistä direktiivin 1999/31 täytäntöönpanossa. Direktiivin täytäntöönpano ei nimittäin mitenkään riipu kyseisestä toimesta, koska direktiivin mukaan jäsenvaltioiden oli käytettävä kansallisia perusteita, jotka ovat direktiivin liitteessä II asetettujen vaatimusten mukaisia.

27 Italian tasavalta esittää ensinnäkin tästä kanneperusteesta oikeudenkäyntiväitteen, koska sen mukaan komissio ei voi saattaa asiaa yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi sillä perusteella, että direktiivi 1999/31 on pantu myöhässä täytäntöön, kun täytäntöönpanoasetus annettiin ennen oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aloittamista ja kun tämä myöhästyminen on seikka, jota on mahdoton korjata.

28 Kyseinen jäsenvaltio väittää toiseksi, että tämä myöhästyminen teki yksinomaan teknisistä ja hallinnollisista syistä tarpeelliseksi soveltaa kaatopaikkoihin, joille oli myönnetty lupa direktiivin 1999/31 täytäntöönpanoajan päättymispäivän ja asetuksen nro 36/2003 voimaantulopäivän välisenä aikana, velvollisuuksia, joista direktiivissä säädetään käytössä olevien kaatopaikkojen osalta. Näiden kaatopaikkojen, joilla jo oli tietty määrä jätteitä, osalta nimittäin oli tarpeen säätää siirtymäkaudesta, jonka aikana kaatopaikan pitämistä koskevien lupien haltijoiden olisi pitänyt kunnostaa nämä kaatopaikat. Italian tasavallan mukaan tällainen siirtymäjärjestelmä

oli tarpeen myös siksi, etteivät taloudelliset toimijat, joilla jo oli tällainen lupa, kun kyseinen asetus tuli voimaan, joutuisi epäyhdenvertaiseen asemaan. Kyseinen järjestelmä oli joka tapauksessa äärimmäisen sitova, ja siinä säädettiin kaatopaikkojen kunnostussuunnitelman esittämisen osalta pakottavasta määräajasta, joka oli direktiivissä 1999/31 säädettyä määräaikaa lyhyempi.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

29 Italian tasavallan esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä, jonka mukaan direktiivin 1999/31 täytäntöönpanon myöhästymisen toteamiselle ei ole intressiä, on todettava, että tämän kanteen vaatimuksilla, erityisesti sikäli kuin ne perustuvat ensimmäiseen kanneperusteeseen, ei pyritä tällaisen myöhästymisen vaan sen toteamiseen, että asetuksen nro 36/2003 siirtymäsäännökset eivät ole direktiivin mukaiset siltä osin kuin kyse on niiden kaatopaikkojen sääntelystä, jotka avattiin direktiivin täytäntöönpanoajan päättymispäivän ja asetuksen voimaantulopäivän välisenä aikana.

30 Kuten yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä kuitenkin ilmenee, jäsenvaltio, joka ei ole pannut säädetyssä määräajassa täytäntöön yhteisön direktiiviä ja jota vastaan on nostettu jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne, jonka kohteena ei ole kyseinen laiminlyönti vaan kyseisestä direktiivistä johtuvan velvoitteen noudattamatta jättäminen, ei voi vedota siihen, että se ei ole toteuttanut direktiivin täytäntöön panemiseksi tarpeellisia toimenpiteitä, vastustaakseen kanteen tutkittavaksi ottamista ja siis sitä, että yhteisöjen tuomioistuin tutkii vaatimuksen, jolla pyritään kyseisen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamiseen (asia C-431/92, komissio v. Saksa, tuomio 11.8.1995, Kok. 1995, s. I-2189, 23 kohta).

31 Ensimmäisessä kanneperusteessa esitetty oikeudenkäyntiväite, jonka mukaan komissiolla ei ole oikeussuojan tarvetta, on siis hylättävä.

32 Tämän kanneperusteen perusteltavuudesta on todettava, että kuten komissio on perustellusti huomauttanut ja mitä Italian tasavalta ei ole kiistänyt, asetuksessa nro 36/2003 ei säädetä, että kaatopaikkoihin, joille myönnettiin lupa direktiivin 1999/31 täytäntöönpanoajan päättymispäivän ja asetuksen voimaantulopäivän välisenä aikana, sovelletaan uusia kaatopaikkoja koskevia säännöksiä eli erityisesti direktiivin 2–13 artiklaa. Asetuksen mukaan sitä vastoin näihin kaatopaikkoihin sovelletaan sääntelyä, joka koskee käytössä olevia kaatopaikkoja, siten, että niihin sovelletaan asetuksen 17 §:ssä säädettyä kunnostusta koskevaa menettelyä.

33 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä kuitenkin ilmenee, että jäsenvaltio ei voi vedota direktiivin viivästyneeseen täytäntöönpanoon perustellakseen direktiivissä säädettyjen muiden velvoitteiden noudattamatta jättämistä tai viivästynyttä täytäntöönpanoa (ks. asia C-274/98, komissio v. Espanja, tuomio 13.4.2000, Kok. 2000, s. I-2823, 22 kohta ja asia C-127/99, komissio v. Italia, tuomio 8.11.2001, Kok. 2001, s. I-8305, 45 kohta). Kun nimittäin direktiivissä, kuten siinä, josta on kyse nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, säädetään toimivaltaisille kansallisille viranomaisille yksiselitteisiä velvoitteita, jäsenvaltiot, jotka eivät ole panneet direktiiviä täytäntöön, eivät voi katsoa vapautuneensa velvollisuudesta noudattaa näitä velvoitteita täytäntöönpanoajan päätyttyä, eivätkä ne voi säätää siirtymäsäännöksellä, että direktiivin säännöksiä ei sovelleta. Jos valtiolla katsottaisiin olevan tällainen mahdollisuus, se voisi siirtää täytäntöönpanon määräaikaa (ks. vastaavasti asia C-396/92, Bund Naturschutz in Bayern ym., tuomio 9.8.1994, Kok. 1994, s. I-3717, 19 kohta).

34 Tästä seuraa, että Italian tasavallan olisi pitänyt soveltaa kaatopaikkoihin, joille myönnettiin lupa 16.7.2001–27.3.2003, direktiivin 1999/31 uusia kaatopaikkoja koskevia

säännöksiä, jotka sisältyvät direktiivin 2–13 artiklaan. Näin ollen on katsottava, että se on jättänyt noudattamatta näiden artiklojen mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut ja pysyttänyt voimassa asetuksen nro 36/2003, jonka mukaan kyseisiä artikloja ei sovelleta.

35 Lisäksi on todettava, että se on jättänyt noudattamatta myös direktiivin 1999/31 14 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on soveltanut tässä artiklassa säädettyä, käytössä olevia kaatopaikkoja koskevaa järjestelmää uusiin kaatopaikkoihin.

36 Perusteltuja eivät myöskään ole syyt, joihin kyseinen jäsenvaltio vetoaa perustellakseen myöhästymisen direktiivin 1999/31 täytäntöönpanossa ja soveltamisessa ja joiden mukaan oli tarpeen odottaa päätöksen 2003/33 tekemistä. Tämän päätöksen tarkoituksena nimittäin on täsmentää säännöt perusteista ja menettelyistä, jotka koskevat jätteiden vastaanottoa kaatopaikoille. Nämä säännöt kuitenkin mainitaan direktiivissä, eikä niiden soveltaminen edellytä kyseisen päätöksen tekemistä direktiivin 16 artiklan nojalla.

37 Ensimmäistä kanneperustetta, johon komissio vetoaa kanteensa tueksi, on näin ollen pidettävä perusteltuna.

Toinen kanneperuste, jonka mukaan direktiivin 1999/31 14 artiklan d alakohdan i alakohtaa on rikottu

Asianosaisten lausumat

38 Komissio toteaa toisessa kanneperusteessaan, että direktiivin 1999/31 14 artiklan d alakohdan i alakohdassa, jossa on siirtymäsäännöt vaarallisten jätteiden kaatopai-

koista, säädetään, että 16.7.2002 lähtien direktiivin 4, 5 ja 11 artiklaa sekä liitettä II sovelletaan käytössä oleviin kaatopaikkoihin, kun asetuksessa nro 36/2003 taas ei säädetä mitenkään, että näitä säännöksiä sovelletaan kyseisiin kaatopaikkoihin, vaan sen 17 §:n 2 momentin c kohdassa säädetään päinvastoin siirtymäsäännöistä pelkästään uusien kaatopaikkojen osalta. Komission mukaan tämä viimeksi mainittu säännös on siis vastoin paitsi direktiivin 14 artiklan d alakohdan i alakohtaa myös käytössä oleviin kaatopaikkoihin sovellettavia säännöksiä eli erityisesti direktiivin 4, 5 ja 11 artiklaa sekä liitettä II. Lisäksi komissio toteaa, ettei myöskään se Italian lainsäädäntö, jota näihin viimeksi mainittuihin kaatopaikkoihin oli sovellettava ennen saman direktiivin voimaantuloa, ole kyseisten säännösten mukainen.

39 Italian tasavalta huomauttaa, että tästä kanneperusteesta johtuva sen mahdollinen toteaminen, että jäsenyysvelvoitteita on jätetty noudattamatta, ei tee sille mahdolliseksi toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä direktiivin 1999/31 noudattamiseksi, koska yhteisöjen tuomioistuin antaa tuomionsa sen määräajan päätyttyä, joksi on vaarallisten jätteiden kaatopaikkoja koskevan siirtymäjärjestelmän osalta asetettu 31.12.2006.

40 Kyseinen jäsenvaltio korostaa toisen kanneperusteen perusteltavuudesta, että asetuksen nro 36/2003 17 §:llä pannaan direktiivin 1999/31 14 artiklan d alakohdan i alakohta asianmukaisesti täytäntöön, koska siinä säädetään direktiivin 4, 5 ja 11 artiklan soveltamisesta käytössä oleviin kaatopaikkoihin. Kyseisen 17 §:n 3–5 momentin nojalla nimittäin näiden kaatopaikkojen pitäjien oli esitettävä viimeistään 27.9.2003 kaatopaikkojen kunnostussuunnitelma toimivaltaiselle viranomaiselle. Tämän viranomaisen on hyväksyttävä kyseinen suunnitelma niiden edellytysten valossa, joista säädetään direktiivin täytäntöön panevissa säännöksissä, jotka koskevat kaatopaikkojen luokittelua ja kaatopaikkatoiminnan jatkamisen mahdollistavia edellytyksiä, ennen määräaikaa 16.7.2009, josta direktiivissä säädetään käytössä olevien kaatopaikkojen kunnostuksen loppuun saattamiseksi.

41 Italian tasavalta väittää lisäksi, että asetuksen nro 36/2003 17 §:n 2 momentin c kohdassa, johon komissio vetoaa, on siirtymäsäännös, jonka mukaan vaaralliset

jätteet, jotka kyseistä asetusta edeltäneen säännöstön mukaan oli tarkoitettu vaarallisten ja myrkyllisten jätteiden kaatopaikoille, voidaan ottaa vastaan tällaisille kaatopaikoille 31.12.2006 saakka. Italian tasavalta katsoo, että vaikka kyseisellä säännöstöllä, erityisesti 11.3.1998 annetulla ministeriön asetuksella nro 141 (GURI nro 108, 12.5.1998, s. 22), ei pantukaan direktiivin 1999/31 säännöksiä täytäntöön, siinä säädettiin erityisistä kielloista ja menettelyistä, jotka koskivat kyseisten jätteiden vastaanottoa kyseisille kaatopaikoille, direktiivin sääntöjen mukaisesti.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

42 Italian tasavallan väittämästä prosessinedellytyksen puuttumisesta on palautettava mieleen, että vakiintuneessa oikeuskäytännössä katsotaan, että kun arvioidaan sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, on otettava huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena kuin se oli perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä. Vaikka jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen olisi päättynyt mainitun määräajan päättymisen jälkeen, kanteen ajamiseen on siten edelleen se intressi, että tällä tavoin voidaan saada muun muassa vahvistettua peruste jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä johtuvalle jäsenvaltion mahdolliselle vastuulle erityisesti niitä kohtaan, joiden oikeudet perustuvat tähän jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämiseen (ks. vastaavasti asia C-29/90, komissio v. Kreikka, tuomio 18.3.1992, Kok. 1992, s. I-1971, 12 kohta ja asia C-519/03, komissio v. Luxemburg, tuomio 14.4.2005, Kok. 2005, s. I-3067, 18 ja 19 kohta).

43 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on todettava, että asetuksen nro 36/2003 17 §:n 2 momentin c kohdassa on siirtymäsäännös, joka koskee vaarallisten jätteiden kaatopaikkoja ja jota, kuten Italian tasavalta on vahvistanut, sovellettiin myös sen määräajan päätyttyä, joka tälle jäsenvaltiolle oli asetettu komission sille osoittaman perustellun lausunnon noudattamiseksi.

44 Lisäksi on korostettava, että toisin kuin kyseinen jäsenvaltio väittää, jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen, jonka komissio katsoo tapahtuneen, perustuu siihen, että useat kyseisiin kaatopaikkoihin sovellettavat Italian oikeuden säännökset eivät ole yhteisön oikeuden mukaisia. Näihin säännöksiin kuuluvat paitsi säännös jätteistä, jotka voidaan ottaa vastaan kyseisille kaatopaikoille, joiden sääntelyn osalta asetuksessa nro 36/2003 on siirtymäjärjestelyjä, myös säännökset jätteiden käsittelystä ja menettelystä niiden vastaanottamiseksi kaatopaikoille.

45 Tästä seuraa, että toinen kanneperuste, jonka mukaan direktiivin 1999/31 14 artiklan d alakohdan i alakohtaa on rikottu, voidaan ottaa tutkittavaksi.

46 Toisen kanneperusteen perusteltavuudesta on palautettava mieleen, että direktiivin 14 artiklan d alakohdan i alakohdassa säädetään, että tämän direktiivin 4, 5 ja 11 artiklaa sekä liitettä II on sovellettava käytössä oleviin vaarallisten jätteiden kaatopaikkoihin vuoden kuluessa tämän direktiivin täytäntöönpanoajan päättymispäivästä eli 16.7.2002 alkaen. Tässä säännöksessä säädetään siten, riippumatta käytössä olevien kaatopaikkojen kunnostusta koskevan sen menettelyn kestosta, jonka on päätyttävä 16.7.2009, lyhyestä määräajasta kyseisten säännösten soveltamiselle näihin kaatopaikkoihin.

47 Asetuksen nro 36/2003 17 §:n 2 momentin c kohtaa, jossa on erityisesti siirtymäsäännökset vaarallisten jätteiden käsittelystä, sovelletaan sitä vastoin, kuten komissio on perustellusti korostanut, vain uusiin kaatopaikkoihin, eikä siinä ole mitään siirtymäsääntöä näiden jätteiden käsittelylle käytössä olevilla kaatopaikoilla.

48 Toisin kuin Italian tasavalta väittää, asetuksen nro 36/2003 17 §:n 3–5 momentissa ei myöskään säädetä, että kyseisiin kaatopaikkoihin sovelletaan 16.7.2002 alkaen direktiivin 1999/31 4, 5 ja 11 artiklaa sekä liitettä II. Kyseisessä kansallisen oikeuden säännöksessä nimittäin säädetään vain kunnostusmenettelystä, jota sovelletaan kaikkiin kaatopaikkoihin riippumatta luokasta, johon ne kuuluvat. Kyseisen säännöksen mukaan kaatopaikan pitämistä koskevan luvan haltijan on esitettävä kuuden kuukauden kuluessa kyseisen asetuksen voimaantulopäivästä kaatopaikan kunnostussuunnitelma toimivaltaiselle viranomaiselle. Tämä viranomainen myöntää luvan kaatopaikan toiminnan jatkamiseen ja määrää sen vaatimusten mukaiseksi saattamista koskevista töistä, niiden toteuttamistavasta ja menettelyn loppuun saattamisen määräajasta. Kaatopaikan kunnostuksen on päätyttävä ennen 16.7.2009.

49 Lisäksi on huomattava, että tämän, käytössä olevien kaatopaikkojen kunnostuksen mahdollistavan siirtymäkauden aikana kansallisen oikeuden säännöillä, jotka edelsivät asetusta nro 36/2003 ja jotka koskivat vaarallisten jätteiden käsittelyä koskevaa menettelyä, ei varmistettu direktiivin 1999/31 4, 5 ja 11 artiklan kattavaa soveltamista näitä jätteitä vastaanottaviin kaatopaikkoihin, vaikka niillä vahvistettiinkin erityissäännöksiä kyseisten jätteiden vastaanotosta kaatopaikoille. Italian tasavalta nimittäin myönsi vastineessaan, että tällä kansallisella säännöstöllä ei ollut samaa sisältöä kuin kyseisen direktiivin merkityksellisillä säännöksillä.

50 Edellä esitetystä seuraa, että myös komission toista kanneperustetta on pidettävä perusteltuna.

51 On siis todettava, että Italian tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 1999/31 2–14 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut ja pysyttänyt voimassa asetuksen nro 36/2003, jolla direktiivin 1999/31 säännökset saatetaan osaksi kansallista oikeutta,

– kun tässä asetuksessa ei säädetä direktiivin 1999/31 2–13 artiklan soveltamisesta kaatopaikkoihin, joille myönnettiin lupa tämän direktiivin täytäntöönpanoajan päättymispäivän jälkeen ja ennen kyseisen asetuksen voimaantulopäivää, ja

– kun sillä ei varmisteta kyseisen direktiivin 14 artiklan d alakohdan i alakohdan täytäntöönpanoa.

Oikeudenkäyntikulut

52 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Italian tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Italian tasavalta ei ole noudattanut kaatopaikoista 26.4.1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY 2–14 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut ja pysyttänyt voimassa 13.1.2003 annetun asetuksen nro 36, sellaisena kuin se on muutettuna, jolla direktiivin 1999/31 säännökset saatetaan osaksi kansallista oikeutta,

– kun tässä asetuksessa ei säädetä direktiivin 1999/31 2–13 artiklan soveltamisesta kaatopaikkoihin, joille myönnettiin lupa tämän direktiivin täytäntöönpanoajan päättymispäivän jälkeen ja ennen kyseisen asetuksen voimaantulopäivää, ja

– kun sillä ei varmisteta kyseisen direktiivin 14 artiklan d alakohdan i alakohdan täytäntöönpanoa.

2) Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset